

ня взаємозв'язку зі старою правовою системою (наприклад слов'янською, або соціалістичною), що призводить до посилення правового нігілізму [3, 13].

Співвідношення зазначених вище юридичних явищ і категорій має суттєве методологічне значення, особливо в умовах переходу від одного етапу розвитку суспільства до іншого, глибокого реформування економічної, політичної, соціальної, управлінської, духовної і правової систем суспільства. Особливо актуальними є питання ефективного використання правової спадщини, проблема викорінення негативних явищ і процесів (правової антикультури), збереження і наступності у правовій системі всього того, що служить захисту прав та інтересів людей, їх колективів та організацій, правовому і соціальному прогресу в цілому [4, 12]. Дуже часто поняття «правовий спадок» і «спадкоємність» ототожнюються. І це не випадково, оскільки і в тому, і в іншому випадках мова йде про використання юридичного досвіду і культури попередніх поколінь, про тенденції розвитку правової системи від минулого до сьогодення і від сьогодення до майбутнього, про становлення нових суспільних і правових інститутів.

Список використаної літератури:

1. Захарцев С.И., Сальников В.П. Правовой прогресс: новое направление исследования права // С.И. Захарцев, В.П. Сальников. Теория государства и права. – 2017. – № 2. – С. 20-35.
2. Сапун В.А. Уровни преемственности в праве / В.А. Сапун, Юридическая техника, 2001, № 5. – С. 416-420.
3. Софронова С.А. Правовое наследие и аккультурация в условиях правового прогресса общества / С.А. Софронова. Автореф. канд. юрид. наук. Н.-Новгород, 2000. – 21 с.
4. Карташов В.Н. Преемственность в правовой системе общества: методологические основы исследования / В.Н. Карташов, Юридическая техника, 2001, № 5. – С. 10-18.

Войткова Аліса Вікторівна

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри загальнотеоретичної юриспруденції

ВИКОРИСТАННЯ ГЕОПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Стрімке зростання ролі географічних чинників, зміна політико-культурних кордонів, оновлення спектру стратегічних загроз спрямовують зусилля аналітиків та політичних діячів на

розв'язання складних міжнародних завдань, де головними складовими є політика і географія. На міжнародній арені високий ступінь прикладного використання геополітичного інструментарію демонструють саме країни з високим силовим потенціалом. Потужні держави здатні прямо впливати на світовий прогрес завдяки можливостям втручання до політико-географічного простору організації міжнародного життя. Найбільший вплив здійснюють володарі вищих за інших національно-державних геополітичних потенціалів.

В контексті сучасних тенденцій світового розвитку глобалізованого середовища міжнародні відносини втрачають характер простих з'єднань чи ланцюгів з'єднань та набувають характеру взаємозалежності, практично всі виміри міжнародного життя сучасних держав корелюють з глобальною геополітикою. Найважливішим аспектом успіху на світовій арені стає вміння робити грамотний стратегічний вибір, що має гарантувати виживання та продуктивний розвиток. Отже, життєва історична необхідність та бажання зберегти стратегічні позиції слугують для України додатковим стимулом досягнення надбань геополітики, їх розвитку та використання.

З огляду на глобалістичні процеси геополітика стає одним із способів бачення та методом зорієнтуватись у глобальному просторі. Під впливом глобалізаційних процесів разом з розвитком традиційних підходів у стратегічному аналізуванні, був покладений початок формування нових альтернативних дослідницьких стратегій, що дозволяє зафіксувати факт якісної трансформації геополітичної науки. Методологічні та теоретичні досягнення сучасної геополітики вийшли за межі традиційної геополітики та використовуються у різних сферах сучасного буття, в тому числі в сфері юриспруденції.

Сучасна геополітика є період випробування у наданні відповіді на глибину і масштаби сучасних міжнародно-системних трансформацій де особливої популярності набув такий напрям геополітичної думки як «критична» або постструктуралістська геополітика, прихильники якого трактують географію як своєрідну форму соціально обумовленого знання [1, с. 307-322].

На відміну від класичного тлумачення простір став тлумачитись як такий, що підлягає соціальному конструюванню, інструменталізації та деконструкції. Вкрай актуальними стали дослідження способів використання простору та стратегічного значення об'єктів цього простору, зокрема державного простору і правового простору. Такий дослідницький підхід суттєвим чином спрямований на знаходження взаємозв'язку між міжнародними інтересами країн і подіями світової політики та простором конкретних держав та правових систем.

Фахівцями з даної проблематики закономірно виділяється декілька основних структурно обумовлених вимірів сучасного геополітичного аналізу: стратегічні впливи, що визначаються фактором зростанням сукупної могутності й прагнення досягнення більш значущої ролі швидко зростаючих держав; зростання економічного важеля на тлі процесів глобалізації та посилення ролі транснаціональних акторів, врахування зростаючого впливу проблем природничого та екологічного характеру, тиск глобальних та регіональних демографічних зрушень.

Проблематика різноманіття просторів та одночасна гра в межах відразу декількох просторів стає фактом буття сучасних держав. На зміну однополярності приходить світ, в якому співіснує безліч різних просторів стратегічних взаємодій, в рамках кожного з яких є свої провідні або впливові країни, з якими необхідно підтримувати взаємодію для вирішення нагальних міжнародних проблем. В рамках такої системи організації міжнародного порядку можуть домінувати не лише дві або декілька держав, але й десятки держав, здатних чинити істотний вплив на ту чи іншу сферу світового розвитку [2, с. 44-56].

Можна констатувати, що геополітичні дослідження дозволяють установити рівень самостійності права та держави і їх стратегічний потенціал, а це, у свою чергу, дає можливість визначити здатність правової системи та державної влади контролювати власний геополітичний простір та визначити перспективу свого розвитку.

Для геополітичних досліджень важливими є атрибути держави та права, які виражають динамічні показники, такі як політичні та соціально-економічні показники державного та правового життя. Ці дані у великій мірі залежать від внутрішніх і зовнішніх політичних умов існування держави та права як відбиток проведеної державою внутрішньої й зовнішньої політики. У такому випадку стає зрозумілою й певна стратегія, що виступає як політична воля держави, її здатність реалізувати ту або іншу геополітичну установку, що відображає національні інтереси держави та права. Особливого значення набуває факт поділу інтересів держави підрозділяються на інтереси внутрішньодержавні й інтереси геополітичні: і ті, й інші об'єктивно перебувають під сильним впливом географічних, просторових чинників, що споконвічно обумовлюють геополітичне положення держави, її геополітичну стратегію, її історичну роль і перспективи [3, с. 93].

До нових напрямів критичних геополітичних досліджень часто відносять такі як «формальна геополітика», що досліджує розвиток геополітичної думки та геополітичної традиції, «практичну геополітику» та «радикальну геополітику», що концентрують увагу на геополітичному символізмі та геополітичних концептуалізаціях в контексті державного управління, структурну геополі-

тику, прихильники якої концентрують зусилля на глобальних процесах та тенденціях світового розвитку з врахуванням особливостей впливу на простір глобалізації. Однак критична геополітика не дає альтернативного методу вирішення складних проблем, які пов'язують геополітичну владу (чи владу), панування (домінування) і територію.

Висока комплексність альтернативних класичній традиції геополітичних підходів часом негативно впливає на процес надання ефективних практичних рекомендацій, зумовлюючи її певну «розмитість». У якості альтернативи, пропонуються ідеї представників неокласичної школи, котрі вказують на те що понятійний апарат геополітики дозволяє не просто давати логічні пояснення реалій сучасної світової політики, а також об'єктивно оцінювати тенденції та перспективи її еволюції. У даній інтерпретації, територіальні аспекти політичного планування мають першочергове значення при формуванні успішних зовнішніх стратегій, особливо у контексті визначення ризиків та ареалів дестабілізації через брак ресурсів і тиску зовнішнього середовища.

В європейських геополітичних дослідженнях традиційно відчутним є намагання продемонструвати роль простору у зв'язку не тільки з географічним фактором, але й з історичним і культурним вимірами розвитку. Так, зокрема, простір створюється не тільки природою, але й культурою та релігією.

Визначними питаннями розвитку сучасних держав стають питання панування на ринку економіки та доступу до ресурсів. Оскільки захист кордонів і боротьба за контроль над простором в класичному вигляді позбавляються сенсу, головну роль починає грати пошук нової адаптивної стратегії, основою якої стає економічна політика, що максимізує обсяги різного типу ресурсів, які знаходяться у розпорядженні конкретної спільноти. У вирішенні таких завдань використовують всі інструменти зовнішнього впливу: економічні, політичні, мілітарні й, навіть, культурно-цивілізаційні.

В рамках неокласичної парадигми геополітики економічні конфлікти виходять на перше місце серед груп потенційних міжнародних протиріч. Саме геоекономічне бачення концентрує увагу на тих формах конфліктів, які є домінуючими за доби глобалізації і які визначають зміст політичних процесів на міжнародній арені, яка стає простором конкуруючих стратегій. Прихильники геоекономічного аналізу походять від констатації того факту, що низка традиційних геополітичних концепцій і теоретичних конструкцій явно застаріла у силу розгортання процесів глобалізації. Тут геоекономічне суперництво є позитивним явищем, що має покращити умови для безперервного і досить динамічного економічного зростання, а геоекономічна

стратегія пов'язується зі спробами завоювання економічної території майбутнього.

Україна як сучасна держава що володіє вигідним територіально-географічним та унікальним геополітичним розташуванням прагне до посилення власних позицій в міжнародній спільноті. Практичне використання геополітичних досліджень надає можливість зробити більш глибоку оцінку тих зв'язків і відносин, які пов'язані з геополітичним розташуванням України та взаємодією її з різними державами та дозволить розробити стабільний стратегічний курс для руху України в напрямку ЄС.

Список використаної літератури:

1. Hyndman J. Mind the gap: bridging feminist and political geography through geopolitics /J. Hyndman // Political Geography. – 2004, Vol. 23. – P. 307-322.
2. Haas R.N. The Age of Nonpolarity / R.N. Haas // Foreign Affairs, 2008. – Vol. 87, № 3. – P. 44-56.
3. Горбунов А. А. К вопросу о коммуникативности пространства и е роли в геополитической стратегии России // Власть. – 2008. – № 2. – С. 93.

Іванчук Віра Євстафіївна

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри загальнотеоретичної юриспруденції

ПОНЯТТЯ ПРАВОВОГО МОНІТОРИНГУ ТА ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ У ПРАВОВОМ ПОЛІ УКРАЇНИ

Процес державотворення нерозривно зв'язаний з такими елементом як правотворення. Євроінтеграційні та глобалізаційні процеси відіграють ключову роль при прийнятті нормативно-правових актів, особливої уваги заслуговує процес адаптації українського законодавства до законодавства Європейського Союзу, імплементації норм міжнародного законодавства у внутрішнє законодавство країни, що потребує особливої уваги зі сторони як науковців, так і органів державної влади. Впровадження нових технологій та практик інших держав до правового моніторингу.

В Україні зараз існує дві проблеми, по-перше це, відсутність єдиної системи державних органів правового моніторингу на всіх рівнях нормотворчої діяльності, в тому числі моніторинг локаль-